

εις τὸ ὄρος. Πρὸς τὴν κοιλάδα δὲ μεταξὺ τῶν
 Κεραινῶν ὄρων, καὶ τοῦ Κελυδονῶ ποταμοῦ,
 τῆς οὖν Βογιοῦτζας, ὁμοίως ἀπὸ τῆς Κανίτης
 καὶ κῆρα, εἶναι ἡ Καλοῦζη, Λουεῖζη, ἡ
 Βιύζη κατωτέρω τοῦ Τεπελίγγι πρὸς δυσμᾶς.
 Ἐπαῖτα εἶναι τὸ Γαρδίκιον κατωτέρω, καὶ οἱ
 Πρωγονάδες, Βραμσακούριον, καὶ Σλεπέζη,
 Καλιάντα καὶ Λαζουράκι, πρὸς δυσμᾶς τῆς
 Ἐπισκοπῆς, καὶ κατωτέρω τοῦ Ἀργυροκάστρου.

Ἡ θη. Πάντες οἱ Χειμεραῖοι εἶναι Χριστιανοί,
 ἔχουσι καὶ Ἀρχιερίαν, ἐκτὸς ὀλίγων τῶν
 Τούρκων. Πρὸς τὸ μέρος δὲ τοῦ Αὐλώουσι εὐ-
 ρύσσεται καὶ Λατῶσι. Ἡ μὲν διδασκαλία αὐτῶν
 εἶναι δημοκρατικὴ, ἀλλ' οἱ πλείους, καὶ μάλ-
 ιστα οἱ πρὸς τὸ βόρειον, καταγίνονται εἰς βίον
 ληστρῶν. Τὴν δὲ αἰτίαν τούτου ἀποδίδουσιν οἱ
 Περιηγηταὶ (α) εἰς τὴν ἀμέλειαν τῶν Ἱερῶν
 ἐπειδὴ εἶναι ἀκατήρητοι οἱ ἀνθρώποι εἰς τὰ εὐγ-
 ματα τῆς πίστεως, ὅθεν πηγάζει ὁ ἡθικὸς, ἡμε-
 ρος καὶ ζωτικὸς βίος. Καὶ μάλιστα μᾶς κατα-
 γορεύου, λέγουτες, ὅτι οἱ εὐτυχεῖ πέμπουσι κα-
 τηρητῶς εἰς τὴν Κίον καὶ Ἰαπωνίαν, καὶ εἰς τὰ

(α) Περιηγητῶν. Τόμ. γ'. 91.

πέρατα τῆς Οἰκουμένης, καὶ ἀγωνίζονται μετ' ὅ-
 σους κόπους, ἐξοδά καὶ κινδύνους, καὶ ἐξημερώ-
 σωσι τὰ ἄγρια ἔθνη. Ἡμεῖς δὲ ἀμελοῦμεν καὶ
 ἀδιαφοροῦμεν, ἔχοντες ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμμα-
 τα ἡμῶν τριούτους. Καὶ ἴσως ἔχουσι δίκαιον.
 Ἐπειδὴ ἔχουμεν τοὺς τρόπους, καὶ οὖν γνωρίζο-
 μεν τὴν χοῆσιν καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν. Δὲν
 εἶναι ἄρα δυνατόν καὶ περιπέρονται ἐκεῖ πατέρες
 τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἢ καὶ ἄλλων Μοναστηρίων,
 μετ' ἅγια λείψανα καὶ ἄλλα τριαῦτα Ἰσραὴ, ἅπερ
 σέβεται καὶ τιμᾷ τὸ γένος; ἴσως οὖν εἶναι δύσ-
 κολον καὶ τοὺς παρακινήσωσι καὶ εἰς φιλομάθειαν
 καὶ πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ ἀκολουθίαν,
 ὥστε καὶ συζητήσωσι καὶ ἰσχυροῦσιν ἐπὶ τούτῳ, ἕως
 καὶ γλυκαυθῶσιν ὀλίγον, ἔπειτα ἐκεῖνοι εὐρίσκου-
 σι τοὺς τρόπους καὶ τὰ μέσα διὰ τὰ περὶ τέρω-
 μαθήματα, ὅταν φωτισθῶσιν ὀλίγον, καὶ γνω-
 ρίσωσι τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν. Ἡ προσμενομεν
 καὶ ἀρπάσωσιν ἄλλοι καὶ αὐτοὺς. Δὲν ἀκούομεν
 τί γίνεται εἰς τὴν Συρίαν; Ἡ νομίζομεν μικρὰν
 ζημίαν τὸ πρῶτον. Διὰ τοῦτο συνειθίσαντες τοῦ
 βίου τοῦτου, εἰς ὑποφέρουσαν ἄλλαν, ἀλλὰ γί-
 νεται ζημιώταται, οἱ μὲν Χριστιανοὶ ὅπου εὐρω-
 σι μισθόν· οἱ δὲ Τούρκοι, τῶν Ἀφρικανῶν ἠγε-

μόνων, τῶν Βαρβαρίζων καλουμένων· οἱ δὲ Λατῶν, τῆς Νεσιπέως, ὅπου εἶχον παλαιότερον ἐν τὰγμα Μακεδονικῶν καλούμενον ἐν διαφόρων μερῶν τῆς Ἰλλυρίας καὶ Ἠπείρου συγκεκολλημένον. Οἱ Χειμαῖαι ἐνθουσιάζονται εἰς τὸν Γεωργίου Βασιλέως, καὶ τραγωδοῦσι συνεχῶς μετὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοὺς ἀγῶνας καὶ τὸν Ἡρώδου αὐτοῦ.

Προξόστα. Τὰ προϊόντα αὐτῶν εἶναι Γεννήματα, Ἐλαίον, Μαλλίον, Βαλαμίδιον, Ῥητίον, Δέρματα, Σουμάκιον, ἢ τὸ Ῥοῦδιον (α) λεγόμενον, καὶ ξυλική. Τὰ πλείστα τούτων πωλοῦνται εἰς τὸν Πανόρμον. Ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν Αὐλῶνα, καὶ εἰς ἄλλους μακροὺς λιμένας, τοὺς ὁποίους ὀνομαζοῦσι Σκαλώματα. Ἀντὶ τούτων δὲ λαμβάνουσι τουρκικὰ καὶ πεσόλια τῆς Βρετανίας, καὶ κηπύατα τῆς Βαλαβρίας. Ἔτι δὲ καὶ χυτῆματα, ὅταν εἰς ἔχῃσι χροίαν ἀλλαγῆς.

§. β. Ἀργυρόκασρον. Κατώτερον τοῦ Πανόρμου, καὶ πρὸς τὸ ἐσώτερον, καὶ πέραν τῶν βουνῶν τῆς Χειμαῖας τάττουσιν οἱ Γεωγράφοι τὸ

(α) Ῥοῦς ἐλέγεται τὸντο Ἑλληνικῶς. Ὅθεν ἐλέγεται Ῥοῦδιον.

Ἄργυρόκασρον, Πλάτ. 40, '7, Μήκ. 18°, 6', πλησίον τινὸς ποταμοῦ τοῦ Ἄργυροκάστρου καλουμένου. Ἄλλοι δὲ ἐνομάζουσι Δρίνον τὸν ποταμὸν τοῦτον, ὅς τις ἐνώσεται μετὰ τὸν Κελυδόνον πλησίον τῷ Τεπελέγγι, καὶ σχηματίζουσι μεσοποταμίαν τὴν μεταξὺ γῶραν ἀπὸ τοῦ Δελβιναῆ μέχρι τῆς Κλεισοῦρας, ὅπου γίνεται τὸ κόλπωμα τοῦ Κελυδονοῦ. Καὶ ἐπειδὴ τὸ Ἄργυρόκασρον εἶναι ἔξω τοῦ ποταμοῦ, δὲν ἀναφέρεται ἐκεῖ. Ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῶν Ἰωαννίνων πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν ὡς ἑξάς λέγας, ὡς λέγει ὁ Πουκεβίλ. Ἀπὸ δὲ τῆς Σαλάσσης εἶναι πλησιέστερον. Ἡ θέσις εἶναι κοιλιὰς μεγάλη μεταξὺ τῶν βουνῶν τῆς Χειμάρρας, καὶ τοῦ Μερτζίκου, ἧτις ἐκτείνονται μέχρι τοῦ Αὐλῶνος εἰς διάστημα δεκαπέντε λεγῶν. Ἐκεῖθεν διαβαίνει ὁ δρόμος ἀπὸ τῶν Ἰωαννίνων εἰς τὸ Τεπελέγγι, τὸ ὅποιον εἶναι ὡς ἕξ λέγας κατ' ἐυθεῖαν πρὸς τὸ βόρειον. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ὀχυρὰ καὶ μεγάλη, ἔχει ὡς τέσσαρας χιλιάδας οἴκους, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἐγκατοίκους, καὶ Ἀρχιερεῖα τῶν Δρουῶνυπόλεως καὶ Ἄργυροκάστρου. Πρῶτον μὲν ἦτον Ἡγεμονία ἰδιαιτέρα, ἣ δὲ ὑπόκειται εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῶν Ἰωαννίνων. Κατωτέρω δὲ εἶναι ἡ Κώμη Ἐπισκοπὴ, εἰ κατωτέρω

τὸ Δελβινάκι, δεξιόθεν τοῦ ποταμοῦ. Πρὸς δυσ-
μας δὲ ἀριστερῶθεν τοῦ ποταμοῦ εἶναι ὡς εἴρηται
ἡ Λαζουράκη, ἔπειτα ἡ Νιδίτζα, καὶ ἄλλαι. Τι-
τεῖς δὲ γράρουνσι καὶ μίαν Κώμην Φρωίαν, πρὸς
δυσμὰς τῆς Νιδίτζης ταύτης. Κατωτέρω δὲ εἰς
τὸ παραθαλάσσιον, καὶ ἀνωτέρω τῶν Ἀγίων Σα-
ράντα, γράρουνσι καὶ ἄλλην Νιδίτζαν.

§. γ'. Ἅγιοι Σαράντα. Κατωτέρω δὲ
τοῦ Πανόρμου εἶναι ἄλλος μικρὸς Πανόρμος κα-
λεόμενος. Ὀλίγον δὲ κατωτέρω τούτου εἶναι ἄλ-
λος, ὅπου εἶναι ἡ Κώμη Ἅγιοι Σαράντα καλεου-
μένη, εἰς ἓνα ὄψωμα τραχὺ καὶ κατάξηρον. Ἐ-
κεῖ σώζονται τὰ εἰσώματα δύο παλαιῶν πύργων,
οἵτινες ἐκτίσθησαν εἰς φύλαξιν τοῦ λεύκους, ἡ
τῆς Κώμης. Ὁ περίξ αὐτῆς τόπος εἶναι τραχὺς
καὶ ἀκαρπός. Ἐσταῖονα νομίζουσι ὅτι ἦτον ἡ
Ἐλίπεια.

§. δ'. Δέλβινον. Κατωτέρω δὲ ταύτης
καὶ πρὸς τὴν Μεσόγειον εἶναι τὸ Δέλβινον ἐπι-
τυπὸν λόφος εἰς τὰς ἀκρας τῶν Κεραυνίων ὄρων,
Πλάτ. 39°, 50'. Μήκ. 18°, 4'. Ἡ πόλις αὕτη
εἶναι ὄχυρά καὶ εἰς θέρην ἀμφοδίου, ἔχει καὶ
ὡς ὅτι ὀχυρά ἐγκατοίκους, καὶ πρότερον ἦ-
τον Ἡγεμονία ἰδιαίτερα, ἥδη δὲ ὑπόκειται εἰς τὸν

Ἡγεμόνα τῶν Ἰωαννίνων, εἰς τὰ περίξ δὲ ταύτης κατοικοῦσι τινὲς Ἄλβανοι εἰς μικρὰς κώμας. Τὰ δὲ προϊόντα τοῦ τόπου τούτου εἶναι ξυλική, Βαλανίδειον, καὶ Κατράνι. Μίσητά δὲ τὸ Δέλβεινον πρὸς τὰ Ἰωάννινα εἶναι τὸ Δελβανάκι εἰς κοιλάδα ἔξοχον. Ἐπεὶτα ἡ Δρίτζα, Κωμόπολις, ὅπου κατοικοῦσιν Ἄλβανοι Χριστιανοί, ἔχοντες πολλὰς Ἐκκλησίας, καὶ ἓν μοναστήριον. Ἐκεῖ γίνεται καὶ κάλλιστος οἶνος. Ἐπεὶτα εἶναι τὸ Καρκαλόπουλον.

§. ιε'. Βουθρωτόν. Κατωτέρω δὲ τῶν Ἀγίων Σαράντα εἶναι τὸ Βουθρωτόν, Πλάτ. 39°, 42'. Μήκ. 17°, 57'. Αὕτη ἡ πόλις λαμπρὰ πόλις ἔπαθε πολλὰς δυστυχίας πολέμων, καὶ τέλος ἔμεινε τῶν Ἑνετῶν. Ἐπεὶτα δὲ ἔλαβον αὐτὴν οἱ Γάλλοι τῷ 1797, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀφῆκαν αὐτὴν πάλιν, καὶ ἤδη ὑπόκειται εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῶν Ἰωαννίνων. Ἀγνωστοῦμεν πόσους εἶναι οἱ ἐγκάτοικοι, ὅμως φαίνεται ὅτι εἶναι πολλοὶ Χριστιανοί, ἔχουσι καὶ Ἀρχιερέα. Ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶναι κάλλιστος, ὁ δὲ κήπος ἐχθροτρόφος, ὥστε γίνεται καὶ γαυγιάριον ἱκανόν, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἐμπόριον αὐτῶν, ὅπου δὲν λείπουσι ποτὲ πλοίαρια τῶν Κερκυραίων, διότι ἡ Κέρκυρα εἶναι ἀντίπεραν.'

§. ες'. Κονίσπολις. Κατωτέρω δὲ τοῦ Βευθρωτοῦ εἶναι ἡ Κονίσπολις, Κωμόπολις παραθαλασσία, ὅπου κατοικεῖσι Τούρκοι, ὡς ἐξ ἀκρίβειαι φαίνεται. Πρὸς τὸ ἐνδότερον τούτων φαίνεται ὅτι εἶναι καὶ οἱ Βεσφραλίται.

§. ες'. Φυλάται. Κατωτέρω δὲ τούτων εἶναι ἡ Κερασία, Κωμη καὶ λιμὴν τῶν Φυλάτων. Ἡ δὲ Κωμόπολις αὐτῶν Φυλάτη καλουμένη εἶναι εἰς τὸ ἐνδότερον, Πλάτ. 39°, 40'. Μῆκ. 18°, 5'. Οἱτοὶ εἶναι ὡς ὀλίγῳ χιλιάδης καὶ κατοικοῦσιν εἰς πολλὰς κώμας, ἔχοντες κωμῶν δημοκρατικὸν σύστημα, καὶ τρέπονται εἶναι ἐλεύθεροι, πληρώσαντες μόνον τὸν συνήθη φόρον εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῶν Ἰωαννιῶν. Εἶναι μὲν γείτονες τῶν Σουλτανῶν, ἤρως ποτὲ δὲν συνεμάχησαν μετ' αὐτοῦς, κατασκευάσαντες τὰ φυλάξασαι μόνον τὴν ἐξέσιν ἐλευθερίαν. Ἡ γῶρα αὐτῶν εἶναι εὐφορῆς καὶ μάλα ἐλευθερίας.

§. εη'. Γουμμενίτζα καὶ Σαῦάδεις. Κατωτέρω δὲ τούτων εἶναι ἡ Κώμη Γουμμενίτζα, καὶ λιμὴν μαρῶς, καὶ εἰς κατωτέρω ἄλλη Κώμη καὶ λιμὴν Σαῦάδεις καλουμένη, ὅπου οἱ ἐγκαταστατοὶ κατατίθενται εἰς τὴν ἀλευτικαίην. Περὶ αὐτοῦς εἶναι καὶ ἄλλαι Κώμαι.

Γ. εθ'. Μαργαρίτα. Κατωτέρω δὲ τού-
 των καὶ ὀλίγον πρὸς τὸ ἐνδότερον εἶναι ἡ Κωμό-
 πολις Μαργαρίτα, Πλάτ. 39°, 25'. Μῆκ. 18°,
 15'. Ἐχει καὶ φρούριον, ὅπου κατοικοῦν Τούρ-
 κοι. Ἡ περιοχὴ τῆς χώρας ταύτης εἶναι ἐκουή,
 περιέχουσα πολλὰς Κώμας, τὰς ὁποίας ἐξου-
 σιάζουσι οἱ ἐκεί πρωτεύοντες Τούρκοι. Οὗτοι εἶ-
 χον πόλεμον μετὰ τοὺς Σουλιώτας, εἵτινες ἔλα-
 βον ἀπ' αὐτῶν τὰς ἐξῆς Κώμας.

Ἄρτζαι.

Κελλίον.

Βερμπίτζαν.

Κολούριον.

Γαυῆν.

Λουγκανίους.

Γλυκὺ.

Μουτζακάτας.

Γορίτζαν.

Μπερμπήλιον.

Γιανούτζην.

Μπουτάριον.

Γρέπας.

Νεμέτζαν.

Ζαβρουῦχον.

Νιακάτας.

Ζαροβίαν.

Ποταμιόν.

Κατζουρωριον.

Περιχάτας.

Κίλεισούραν.

Παλιοκετζιάτας.

Κοῦν.

Στάνταβον.

Κορυτσανῆν.

Σπαθάριον.

Κορώνην.

Σαλέσσιον.

Κορωνόπουλεν.

Σκούδαλον.

Τζακούριον.

Λαϊάτην.

Τουρκαυπαλιόταν.

Ταύτας τὰς κώμας εἶχον οἱ Μαργαριτῆραι πρὶν ἐκτετυπῶται οἱ Σουλῶται. Φαίνεται ἔμπροσθεν ὅτι ἦσαν μικρὰ αἱ κώμας αὗται, διότι ἀπὸ τοῦ Σουλῶ: εἰς εἰς τὴν Μαργαρίταν εἶναι ἐξ ὠρῶν ὄρομας, καὶ οἱ Σουλῶται εἶχον τὸ τεττάρων ὠρῶν διάστημα.

§. α'. Παραμυθία. ἀλλήλων τε πρὸς τὸ ἀνατολικὸν τῆς Μαργαρίτης εἶναι ἡ Παραμυθία, ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἰκανὴν περιουσίαν, καὶ κώμας πολλὰς, τὰς ὅπαις ἐξουσίαζον οἱ ἑκεῖ πρῶτον τῶν Τούρκοι. Ὅθεν ἔλαβον καὶ ἐξ αὐτῶν τόπον ἰκανὸν οἱ Σουλῶται. Ἡ Παραμυθία ὠνομαζέται καὶ κίτριον τοῦ Δουάτου. Οἱ δὲ Τούρκοι ὠνομαζοῦνται αὐτὴν Ἀϊδωνά. Αὕτη ἦτον ἡ μητροπόλις τῶν Τζακιδῶν, ἡ Θυμίδων, ὡς νομίζουσι τινες, ἐπειδὴ ἦσαν περὶ τὸν Θύμινον ποταμὸν. Εἶναι ὅμως οἱ πλείους Χριστιανοί, ἔχουσι καὶ Ἀρχιερεῖα.

§. α'. Σοῦλε. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Παραμυθίας εἶναι τὸ ἐντρίτευον ὄρος Σοῦλε καλούμενον, Πλάτ. 39°, 24'. Μῆα. 18°, 36'. Ἀπὸ τὸ Σοῦλε μέχρι τῶν Ἰωαννίνων πρὸς Ἄρκετον, εἶναι δεκατεσσάρων ὠρῶν ὄρομας. Μέχρι τῆς Παραμυ-

θίας ὀκτώ· μέχρι τῆς Μαρμαρίτης ἕξ· μέχρι τῆς Πόργας ὀκτώ· μέχρι τῆς Ἄρτης δεκατέσσαρες· μέχρι τοῦ Δούρου ἑπτά· μέχρι τῆς Πρεσέζης δεκατρεῖς (α). Πάρχη τοῦτου τοῦ διαβοητοῦ γένους εἶναι ἀγνωστος, πῶς καὶ πόθεν ἀνέβη, καὶ ἐξήριζώθη εἰς ἐκεῖνο τὸ ἡλίβατον ὄρος· ἐπειδὴ ὅσα εἶπον μέχρι τοῦδε εἶναι ἀπίθανα· ὅσα δὲ εἶλεγον αὐτοὶ ἐκ παραδόσεως, εἶναι ταῦτα. Τινὲς Πορμέτες ἐκ τῆς ἐκεῖ πλησίον κώμης Γαρδίκου καλουμένης (β), ξυνοχωρούμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἔμεσαν ἐκεῖ εἰς ἀσφάλειαν. Ἰδόντες δὲ καὶ οἱ περίοικοι τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τοῦ τόπου, συνέρχον ἐκεῖ κατ' ὄλεγον, καὶ ἤυξανεν ὁ ἀριθμὸς. Τούρκος δὲ τις Σούλης ὀνομαζόμενος, ὤρμησε νὰ διώξῃ αὐτοὺς ἐκεῖθεν, καὶ ἐφρευθή εἰς τὴν μάχην. Ὄθεν ὠνόμασαν τὸ ὄρος Σούλε, ὅπου ἔπεσεν ὁ Σούλης (γ).

(α) Κατὰ τὴν αὐτέπτην συγγραφή τῆς Ἱστορίας τῶν Σουλτανῶν, ἔθεν ὄχρμεν τὰ παρατατικὰ ταῦτα.

(β) Ἄλλη ὁμοίως εἶναι ἡ ἐπιθεῖσα ὀμώνυμος κώμη τῶν Τούρκων πλησίον τοῦ Τεπελῆγγι οὐσα. Αὕτη δὲ ἦτον τῶν Σουλτανῶν.

(γ) Ταῦτα ὀνόματα τῶν Ἀλβανῶν εὐρίσκονται πολλά· ἐπειδὴ τὸ, Σουλμάνην, ὑποκορῶζουσιν εἰς τὸ Σούλη· Ὄθεν πᾶς Σουλμάνης ὀνομάζεται Σούλης παρ' αὐτοῖς.

Ἡ δὲ ὄρχη αὕτη εἶναι εἶα, διότι ὡς λέγουσι, πρὸ ἐξέορμησάντων χροῦων μέλις εὐρίσκοντο εἰς τὸ Σου-
 λε διακίσει ἀνδρες ἱκανοὶ εὐ φέρωσαν ὄπλα. Ἦ-
 σαν ὅμως αἰπάτε ὑποκείμενοι τῆς Πόρτας, γνω-
 ρίζοντες αὐθιγῶν εἶνα Σπαχῶν τῶν Ἰαυνίων
 Μπαρ Μπέω ὀνομαζόμενον, ὅς τις ἤρχετο εἰ-
 κεῖ ἀπαξ τοῦ χροῦου, καὶ ἐλάμβανε τὸν συτήθη
 φέρων τῆς ὑποταγῆς. Κατ' ὀλίγον τοῖνον συτή-
 θραίσθησαν πολλοὶ, καὶ μὴ ἔχοντες τροφὰς ἱκα-
 νως, ἤρπαζον ἐκ τῶν γειτόνων Ἀγιδῶν τὰς κώ-
 μας, δικαιολογούμενοι, ὅτι δεῦ ἀρπάζουσιν ξένα,
 ἀλλὰ τὰ ἴδια, τὰ ὅποια αὐτοὶ ἀναγκαζόμενοι
 ἀρῆκαν, καὶ ἐφυγον εἰς τὸ κατόξηρον ὄρος.
 Καὶ οὕτως εἶχε τὸ πρῶτον· ἐπειδὴ εὐρίσκοντο κα-
 τα τοὺς νεωτέρους χροῦους, ὅτε ἤμαζον οἱ Σου-
 λεῖται, πεντακίσει ἐξῆντα γενεαί, ἦται φامي-
 λιαί, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχὴ ἦτον γνωστὴ, ὅτι κα-
 τάγονται ἐκ πῶν περιόικων τόπων καὶ χωρίων
 τῆς Ἠπειροῦ. Μόνον δύο γενεῶν ἡ ἀρχὴ δὲν
 εὐρέθη, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι αὐταὶ ἦσαν αἱ ὄρ-
 χαιόταται. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἶχον πολέμους συ-
 σχεῖς μὲ τοὺς γείτονας Ἀγιδῶν τῆς Μαργαρί-
 τῆς, Παρμυθίας, καὶ Ἰωαννίων, καὶ εὐδοκι-
 μοῦντες ἤρπαζον, ἀρπάζοντες τὰς κώμας αὐτῶν,

ὡς συνεκρότησαν διείκησιν δημοκρατικῆν, ἧτις περιεῖχεν ἐξήνταξ Ἡώμας, καὶ γιλίους πεντακοσίους πολεμισίας. Ἀπὸ μὲν τοὺς Μαργαριτηνοῦς ἐκυρίευσαν τὰ ῥηθέντα χωρία, ἀπὸ δὲ τοὺς Παραμυθιώτας καὶ Ἰωαννίτας Ἀγάδας ἔλαβον τὰ ἐξῆς.

Ἄρδύσιον.

Ἄλσοχώριον.

Βύλιαν.

Γλύβιτζαν.

Γορύναν.

Γενάλαν.

Γιοργάνην.

Γολύμην.

Δραγοδέζην.

Ζεγάρω.

Ζερλίαν,

Ζέρμην.

Ζεφλίκιον.

Ζεσιάναν.

Κολιούς.

Κορισιανήν.

Κουτότας.

Κουτζιανόπουλαν.

Κλεπαδην.

Λύβον.

Μπέσιαν.

Μοκοβίναν.

Μουλιαράτας.

Μπάλαν.

Νικολισίους.

Παλαιοχώριον.

Ῥουμανάτας.

Σέσσιν.

Συτροῦνιν.

Σεριζιάναν.

Σιαδάν.

Τερδυζιάναν.

Τόσκησιν.

Τὰ πρῶτις καὶ ἀρχαιότατα χωρία τῶν Σουλιωτῶν ἦσαν τέσσαρα. Τὸ Σούλι, Γκαίφας,

Ἀστυκίαν καὶ Σαμυρίαν. Ἄρ' οὖν δὲ ἐπληθύνθησαν,
 καὶ ἐκυρίευσαν καὶ τοὺς ῥηθύντας τόπους, ἔπειψαν
 ἐπὶ τὰ ἀπαικίαν ἔξω εἰς τοὺς κυριεύοντας τόπους, εἰς
 τὸ γαίον Τζεσούριον, Περυγάτην, Βύλιαν, Ἀλ-
 σαχάριον, Κεντάτας, Γιουάλαν, Ζερλίκιον. Ἡ ἐ-
 πικρατεία αὐτῶν ἀπὸ μεσημέριαν πρὸς βορρᾶν ἦσαν
 ἐνθάδε ὥρων· τὸ δὲ πλάτος μίλις τριῶν. Λιθὲ ἀ-
 παικίαι ἀπέχον ἀπὸ τοῦ Σούλι, ἄλλη μὲν δύο, ἄλ-
 λη δὲ τρεῖς ἢ τέσσαρες, ἢ τέλος πέντε ὥρας. Οἱ
 δὲ συνέβαινε πόλεμος, οἱ ἀνδρειότεροι ἔκ τούτων
 τῶν ἀπαικῶν ἤρχοντο εἰς τὴν μητρόπολιν, δι-
 λαθὴν εἰς τὸ Σούλι, ὅπου ἦσαν τὸ στρατόπεδον καὶ
 ἡ ἀποσκευή, καὶ ἐκεῖθεν ἐστράτευον κατὰ τὰς περι-
 ρασεῖς. Οἱ δὲ ἄλλοι εἰργάζοντο τὴν γῆν ἀνευό-
 γητοι· διότι ἐν ἔσω ἔλαμπεν ἡ ἀκτίς τοῦ Σου-
 λίου, ἐφώτιζε πάντα τὰ περίχωρα, ὥστε οἱ ἐχ-
 θροὶ εἰς ἐπληθείαν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν.
 Οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐδοκίμαζον πάντοτε νὰ κυριεύσωσι
 τὸ Σούλι, ἵνα κίψωσι τὴν ρίζαν, τὸ ὅποιον ἦ-
 σαν εὐσεβῆσαν, εἶχε καὶ σταῖα εἰς τοὺς πρόποδας
 δυσπέραστα. Οὕτως οἱ γυναιῖαι ἄνδρες ἐσυνείθισαν
 οὕτως εἰς τὰ ὄπλα, εἰς τὴν ἀφοδίαν καὶ εἰς τὴν
 καταρρόνην τοῦ θανότου ὑπὲρ πατρίδος, ὥ-
 στε ἐδείξαν τεράστια ἀμύμητα εἰς πολλοὺς πολέ-

μους, καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις, μύνον διὰ τῆς φυσικῆς ἀγχυσίας καὶ ἐπιτηδειότητος, τὰ ὅποια δὲν διαφέρουσι παντελῶς ἀπὸ τὰ καταρνώματα τῶν προγόνων αὐτῶν Ἑλλήνων. Οἱ πόλεις αὐτῶν εἶναι πολλοὶ καὶ εὐδοξοί, τοὺς ὁποίους ἔγραψαν διάφοροι Ἱστορικοί, καὶ εἶναι ἰδιαιτέρᾳ πραγματεία· εἰς δὲ τούτων τῶν Ἱστορικῶν ἐπαινεῖ αὐτοὺς μάλα, εἰὸτι ἐπολέμου μετ' Ἑλλήνας, τοὺς Ἄλβανούς, οἱ ὅποιοι εἶναι ὅλοι Ἑλληνες, καὶ ἐτουρκεύθησαν· ἐπειδὴ εὐθυμοῦνται ἔτι, ἔτι ἐτουρκεύθησαν καὶ νεωστὶ φαιμιλίαι ὀλόκληραι. Τέλος δὲ ἐνίκησεν αὐτοὺς ἡ δύναμις ἅμα καὶ πολιτικὴ τοῦ Ἀλή Πασσᾶ τῷ 1803, καὶ ἐρρυεύθησαν οἱ πλείστοι εἰς τὸν φρικτὸν ἐκεῖθεν πόλεμον· ὅσοι δὲ ἐσώθησαν, ἔφυγον εἰς τοὺς Ἱορρούς, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς Ἰουικὰς νήσους.

§. κβ'. Πάργα. Κατωτέρω δὲ τῆς Μαρμαρίτης ὡς δύο ὥρας καὶ μισὴν, εἶναι ἡ Πάργα, Πλάτ. 39^ο, 18'. Μῆκ. 18^ο, 16', ἐπὶ τινος πέτρας ἐκτενωμένης εἰς τὴν θάλασσαν εἰς εἶδος χερσονήσου. ἔχει καὶ φρούριον ὄχυρον, ὅπερ ἔκτισαν οἱ Ἑνετοί. Ἄπασα δὲ ἡ περιφέρεια αὐτῆς, ἣτις ἔχει δύο λιμένας, χερσονήσος οὖσα, εἶναι ὡς ἓν μίλιον, περιέχουσα ὀκτακοσίους

οἴκους, ὧν οἱ μὲν τετρακόσιοι εἶναι ἐν τῷ φρου-
ρίῳ, οἱ δὲ ἄλλοι ἔξω. Ἔσονται ὁμῶς πανταχόθεν
ἐχυρὰ καὶ δυσεπίδατος. Κατὰ τὰς ἐκεῖ σωζο-
μένας μαρτυρίας, ἡ πόλις ἐκτίσθη πρὸ τετρακο-
σίων χρόνων ἀνωτέρω τῆς θολάσσης ὡς μίαν
ὥρην, ἔπου ὠνομάζεται εἰς ὁ τόπος Παλαιό-
παρα, πλησίον τῆς Κώμης Ἀγείας καλουμέ-
νης. Ἐκεῖ εἶναι καὶ ἄλλη κώμη Σινίτζα. Ἰπεί-
τα δὲ μετετέθη ἐκεῖ, διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ
τόπου ἰσως. Ὁ δὲ Μελέτιος καλεῖ αὐτὴν Ἰ-
παραν Ἑλληνικώτερον. Ἡ ἐπικράτεια αὐτῆς εἶναι
ὡς εἶκα μιλίων Ἰταλικῶν περὶ τὴν πόλιν εἰς
σχῆμα ἡμικυκλίου, ἐν ἧ ἔμπεριέχονται Ἐλαιῶ-
νες, Ἀμπελώνες καὶ Κήποι κάλλιστοι, λειμωνίων
καὶ ἄλλων τοιοῦτων καρπῶν. Οἱ δὲ Ἐλαιῶνες σχη-
ματίζουσι θάσση θείας ἀξία. Ἔχει καὶ ὀλίγη γεωρ-
γῆσιμον γῆν. Οἱ δὲ Ἐγγώριοι καταγίνονται εἰς
τὴν καλλιέργειαν τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον,
ἐπειδὴ ὁ λιμὴν αὐτῶν δεῦ εἶναι καλός. Ὅθεν
μόλις ἔχουσι καὶ ὡς δεκαπέντε πλοῖα, καὶ ἐμ-
πορεύονται θαλασσοποροῦντες. Πρωτὸν μὲν ἦ-
σαν ἐλεύθεροι δημοκρατικῶς πολιτευόμενοι, ὡς
καὶ οἱ Σουλιῶται, καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἐυοχλοῦ-
μενοι δὲ αἰείποτε ὑπὸ τῶν γειτόνων, ὑπέπεσαν

ὑπὸ τῆν προεσσίαν τοῦ Ἐνετιῶν τῷ 1401, διὰ
 συνθήκης, ἣτις ἐγένετο εἰς τοὺς Ἱερουζουίς, καὶ
 τῷ 1447 ἐπεκυρώθη ἐν τῇ Πλευσίῳ. Κατὰ δὲ
 τοὺς 1571 ἐπαύθη πάλιν ποίλῃ κακῇ ὑπὸ τοῦ
 γαιτάνου Τούρκου, καὶ διὰ τοῦτο ἔκτισαν τῆν
 νῦν πόλιν τῷ 1575, καὶ μετόκησαν ἐκεῖ. Κα-
 τὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκτίσθη καὶ ἡ Μαρμαρίτσα.
 Ἰσχυροῦνται δὲ γευεαί, ἢ ραμυλίας εἰς τὴν Πάργον
 ὀρθόκοντα καὶ μία. Ἄλλῃ συνέθη ποτὲ πωτολης
 νόσος, καὶ ἔρριψε τὰς δεκατέσσαρας. Ὅθεν ἐ-
 μειναν ὑξερου μόνον δεκαεπτὰ, ἐξ ὧν συμπο-
 σοῦνται ὡς χίλιοι ἰκανοὶ φέρειν ὄπλα. Πρώτερον
 μὲν ὑπερέρουτο ὀπασοῦν τὰ θεῖα, ἐν ἕσῳ ἦσαν
 ὀλιγώτεροι ἐκεῖ οἱ Τούρκοι, καὶ περισσότεροι οἱ
 Χριστιανοί, οἷτινες ἐμάχοντο ἀθιακάτως, ὡς εἰ-
 ρηται, ὅτι ὁ πόλεμος οὐκ ἔπαυσέ ποτε εἰς τὴν
 Ἰπείρου. Ἄλλ' ὑξερώτερον ἀρ' οὐ ἐτουρκεύθη-
 σαν καὶ πολλοὶ Χριστιανοί, ἐπλήθυναν οἱ ἐχθροὶ αὐ-
 τῶν, καὶ τὰ θεῖα ὀμοίως. Ὅθεν ὑπέρρουσαν πολιορ-
 κίας, καταδρομὰς ἢ λεηλασίας συνεχεῖς. Ἀυθίσαν-
 το ἕως γενομαίως βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐνε-
 τῶν. Διὰ τοῦτο παρεκίνουσαν αὐτοὺς οἱ Ἐνετοί, νὰ
 ἀρῆσῃσι ταύτην τὴν περιμάχητον πόλιν, καὶ νὰ
 μεταικήσῃσι εἰς τὴν ἀντίπεραν νῆσον Παξοῦς

καλουμένων, καὶ δεκάοκτώ μίλια ἀπέχουσαν τῆς
 ξηρᾶς. Ἀλλ' ἐκεῖνοι εἰς ἤθελον εὐὰ ἀφῆσαν
 τὴν γῆν ἐκείνην, ὅπου ἦσαν τὰ ὄσα τῶν γυνείων
 αὐτῶν. Τέλος δὲ ἀφ' οὗ ὑπέβρεσαν τοσαύτους πο-
 λίμους καὶ πολυχρονίους πολιορκίας, ὑπέπεσαν
 καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Γάλλων, καὶ μετὰ
 τὴν καταστροφὴν τῆς Πρεσβείτης, συνεμάχησαν
 μετὰ τοὺς Σουλῶτας, φοβούμενοι τὸν Ἡγεμόνα
 τῶν Ἰωαννίνων, ἔχοντες εἰτι καὶ ὀλίγην φρου-
 ρὴν τῶν Γάλλων. Τεσερον δὲ, ἐπειδὴ ἤρχετο ὁ
 ρόλος τῶν Ῥώσων καὶ Τούρκων τῷ 1798, κα-
 τὰ τῶν Γάλλων, παρεκάλεσαν τοὺς Γάλλους,
 καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τοὺς Κορρούς, ἵνα μὴ πο-
 λευρηθῶν ἐξ αἰτίας ἐκείνων. Τέλος δὲ ὑπετάχ-
 θησαν εἰς τὴν Πόρταν, μὲ συνθήκην, καὶ αὐ-
 τως ἤλθεν ἐκεῖθεν διοικητῆς τῷ 1801. Ἀλλὰ
 κατὰ τὸν ἐν Παρισίοις εἰρήνην τῷ 1815,
 συμπεριελήφθη καὶ ἡ Πάργα μετὰ τὰς Ἰουκὰς νή-
 σους ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγγλων. Τῷ δὲ
 1819 ἐπώλησαν αὐτὴν οἱ Ἀγγλοι εἰς τὸν Ἡγε-
 μίνα τῆς Ἠπείρου. Τότε οἱ ἐγκάτοικοι εἶδειξαν
 τὸν διάπυρον πρὸς τὴν πατρίδα πόθον, καὶ τὴν
 πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν εὐσέβειαν. Ἐπειδὴ ἤ-
 ταν ἀνάγκη εὐὰ φύγῶσιν ἐκεῖθεν, ἀνάψαντες πυ-

ρὰν εἰς τὴν ἀγορὰν, εἰς τὴν Ἑξίαν τῆς πό-
 λεως, καὶ κομίσαντες ἐκεῖ τὰ ὅσα τῶν προγό-
 νων, ἔκαυσαν αὐτὰ πάντα, ἔπειτα ἀνεχώρησαν
 εἰς τοὺς Κορροῦς, καὶ περιπλανῶνται, ζητοῦν-
 τες ἄλλην πατρίδα, ὡς καὶ οἱ περισωθέντες Σου-
 λιῶται. Οἱ Ἑνετοὶ ὠνόμαζον τὴν Πάργαν ὄμ-
 μα καὶ ὠτίου τῶν Κορρῶν, ἐπειδὴ εἶναι ἀντι-
 κρὸς σχεδὸν τῆς κατωτέρας ὄκρου τῶν Κορρῶν.
 Τοὺς δὲ ἐγκατοίκους αὐτῆς λέγουσιν ὡς τέσσα-
 ρας γηλιάδας.

§. κγ'. Φανάρειον. Κατωτέρω δὲ τῆς Πάρ-
 γας, ὅπου εἶναι μικρὸς τις λιμὴν, εἶναι τὸ Φανά-
 ριον, πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Θυάμιος ποταμοῦ,
 ὡς νομίζει ὁ Μελέτιος. Ὁ δὲ ποταμὸς ὀνομά-
 ζεται τὴν ὥρα Γλυκὺς.

§. κδ'. Ῥηνιάσσα. Κατωτέρω δὲ τοῦ
 Φαναρίου, καὶ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Πρεσέζης
 εἶναι ἡ Ῥηνιάσσα, κώμη παραθαλασσίαι, ἔχου-
 σα καὶ φρούριον παλαιόν, ὅπου κατοικοῦσι δε-
 κα φαμίλια Τούρκων. Ἐξώθεν δὲ εἶναι ὡς
 τριάντα Καλύβαι, καὶ κατοικοῦν Χριστιανοί. Με-
 τὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Σουλίου κατέφυγον εἰς
 τὴν κώμην ταύτην ὡς εἴκοσι φαμίλια τῶν Σου-
 λιῶτων, γυναῖκες μόνον μὲ τὰ τέκνα οὐκ ἔχον. Ἐπει-